

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียน
ตำรวจตระเวนชายแดน มีวัตถุประสงค์ วิธิตำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ
ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
ตามสภาพความเป็นจริงและตามความคาดหวังของครูใหญ่และครูผู้สอน

วิธิตำเนินการวิจัย

1. ประชากร

เนื่องจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนมีเพียง 42
โรงเรียน ในการวิจัยนี้จึงใช้ครูใหญ่และครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนทั้ง 42 โรงเรียนเป็นประชากร
ที่ศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มครูใหญ่มีจำนวน 42 คน กลุ่มครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่ง
ประกอบด้วย ครูตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน 3 คน ครูอาสาหญิงจำนวน 10 คน และครูใหญ่
ที่ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนจำนวน 29 คน สรุป เป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้รวมทั้งสิ้น 55 คน ของ
ปีการศึกษา 2531 จากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
ที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนทั่วประเทศ

2. เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบสังเกต มีทั้งหมด 3 ชุดคือ
แบบสอบถามครูใหญ่ แบบสอบถามครูผู้สอน และแบบสังเกตสภาพแวดล้อมทั่วไป ของโรงเรียนและ
นักเรียน

แบบสอบถามครูใหญ่และแบบสอบถามครูผู้สอน มีลักษณะของแบบสอบถาม เหมือนกัน
คือแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถาม
เป็นแบบสำรวจรายการ ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียน

ตำรวจตระเวนชายแดน ตามสภาพความเป็นจริงและตามความคาดหวังของครูใหญ่และครูผู้สอน ลักษณะของคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ แต่เนื้อหาของคำถามในแบบสอบถามครูใหญ่และแบบสอบถามครูผู้สอน มีความแตกต่างกัน ส่วนแบบสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียนนั้น มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการและแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ครูใหญ่และครูผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนตอบด้วยตนเอง จำนวน 40 โรงเรียน โดยแจกแบบสอบถามจำนวน 84 ฉบับ และได้รับคืนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ในการไปทำหน้าที่ดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเกตลักษณะและสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน การจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน บรรยากาศของการเรียนการสอน พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนโดยทั่วไป รวมทั้งการจัดห้องเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วยแบบสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียนพร้อมกันไปด้วย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ดังนี้คือ

4.1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของครูใหญ่

4.3 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของครูผู้สอน

ได้วิเคราะห์ข้อมูลข้อ 4.2 และ 4.3 โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.4 เกี่ยวกับการสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน โดยการคำนวณหาค่าร้อยละและสรุปข้อสังเกตที่พบในรูปของตารางประกอบความเรียง และการบรรยายเพิ่มเติม

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ครูใหญ่

ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนทุกคน เป็นเพศชายและรับราชการในสังกัดกรมตำรวจ โดยทำหน้าที่เป็นทั้งผู้บริหารโรงเรียน และเป็นครูผู้สอน คือ เป็นครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนมากกว่าการทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูใหญ่ส่วนมากมีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี รองลงมาอายุ 41 ปีขึ้นไป และน้อยที่สุดอายุระหว่าง 26 - 30 ปี ระดับการศึกษาของครูใหญ่ส่วนมากมีวุฒิกการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า สำหรับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียน ครูใหญ่ส่วนมากได้รับความรู้โดยเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา ส่วนประสบการณ์ในการปฏิบัติงานครูใหญ่ส่วนมากมีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี

1.2 ครูผู้สอน

ครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนส่วนมากเป็นครูใหญ่ รองลงมาเป็นครูอาสาและน้อยที่สุดเป็นครูตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนมากครูผู้สอนเป็นเพศชาย ซึ่งรับราชการในสังกัดกรมตำรวจและมีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี มีวุฒิกการศึกษาอยู่ในระดับชั้น ม.ศ.3 ครูผู้สอนส่วนมากมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียน โดยการศึกษาด้วยตนเองจาก เอกสารหรือรายการโทรทัศน์การศึกษาของมหาวิทยาลัย เปิดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนส่วนมากมีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี และระดับชั้นที่เคยสอนส่วนมากเคยสอนชั้น ป.1-ป.2

2. การจัดการศึกษาสำหรับ เด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
ตามสภาพการปฏิบัติจริงและตามความคาดหวังของครูใหญ่

2.1 ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน

โดย เฉลี่ยแล้วครูใหญ่ส่วนมากมีความคิด เห็นด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ตามสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการจัดตั้งตู้ใส่ยา มุมพยาบาล หรือห้องพยาบาล ไว้สำหรับให้นักเรียนที่ไม่สบายระหว่างมาโรงเรียน สำหรับความคาดหวังในการ ปฏิบัติ ครูใหญ่มีความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการบำรุง รักษา ซ่อมแซมอาคาร เรียนให้มีความปลอดภัยอยู่เสมอ และจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของ ครูใหญ่ที่เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติของครูใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่ สอดคล้องกัน มีเพียงส่วนน้อยที่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ซึ่งได้แก่เรื่อง มีการบำรุงรักษา ซ่อมแซมอาคาร เรียนและบริเวณโรงเรียนให้มีความปลอดภัยอยู่เสมอ จัดทำพื้นสนามราบ เรียบปราศจากสิ่งที่จะเป็นอันตรายแก่นักเรียน และมีการคำนึงถึงแสงสว่าง และ การถ่าย เทอากาศในการจัดห้องเรียน

2.2 ด้านการบริหารและการนิเทศการศึกษา

โดย เฉลี่ยแล้วครูใหญ่ส่วนมากมีความคิด เห็นด้านการบริหารและการนิเทศ การศึกษาตามสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและ ให้คำปรึกษาแก่ครูได้นอกเหนือจากการเรียนการสอน สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เน้นให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแนวทางที่ส่งเสริม ประชาธิปไตยและความคิดสร้างสรรค์ และจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของครูใหญ่ที่ เกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติของครูใหญ่ ผลการวิจัยพบว่าครูใหญ่ส่วนมากมีระดับ ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน มีเพียงส่วนน้อยที่มีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน ซึ่งได้แก่เรื่อง ผู้บริหาร หรือฝ่ายวิชาการของโรงเรียน มีการจัดประชุมครูในโรงเรียนเพื่อชี้แจงและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ดำเนินการให้ความรู้และจัดหาแก่ครูเกี่ยวกับวิธีการ ใช้หลักสูตร แผนการสอนและคู่มือครู ฯลฯ ให้เพียงพอกับความจำเป็น ชี้แจงให้ครูทราบความรู้ใหม่ ๆ และแนวโน้มน การจัดการศึกษาระดับก่อนวัยเรียนที่เป็นปัจจุบัน ให้เวลาเพื่อใช้สำหรับนิเทศการสอนแก่ครูอย่าง เพียงพอและมีความ เอาใจใส่รอบรู้ในเรื่องที่จะนิเทศ

2.3 ด้านความสัมพันธ์กับครูผู้สอน

โดยเฉลี่ยแล้วครูใหญ่ส่วนมากมีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์กับครูผู้สอนตามสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระตุ้นให้ครูผู้สอนมีความคิดริเริ่มในการทำงาน สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีความเป็นกันเองกับครูผู้สอนและสามารถพบได้ทุกเวลาเมื่อมีปัญหา และจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของครูใหญ่ที่เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติของครูใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน มีเพียงส่วนน้อยที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน ได้แก่ เรื่องมีการควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึงต่อ เนื่องและการเพิ่มพูนความรู้และดูงานโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น

2.4 ด้านบริการที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียน

โดยเฉลี่ยแล้วครูใหญ่ส่วนมากมีความคิดเห็นด้านบริการที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนตามสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บริการจัดอาหารเสริม เช่น นมถั่วเหลืองและขนมแก่นักเรียน สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ได้มีการประกอบอาหาร (อาหารกลางวัน) แก่นักเรียน และจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติของครูใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน มีเพียงส่วนน้อยที่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ซึ่งได้แก่ เรื่อง ได้รับการดูแลและปฐมพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุ จัดให้มีการปลูกฝังและฉีดวัคซีน ในเวลาที่มีโรงเรียนปิด มีการแจกเสื้อผ้า หนังสือแบบเรียน สมุด ดินสอและวัสดุ ส่งเสริมการฝึกทักษะความพร้อมให้นักเรียน ได้มีการจัดประกอบอาหาร (กลางวัน) แก่นักเรียนและจัดน้ำสะอาดให้นักเรียนดื่ม

2.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

โดยเฉลี่ยแล้วครูใหญ่ส่วนมากมีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองตามสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือได้รับความสนใจ ร่วมมือและช่วยเหลือจากผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น กิจกรรมทางศาสนาและวันสำคัญ ฯลฯ สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ให้ความสำคัญและบริการแก่ผู้ปกครองและชุมชนในการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนจัดพิธีต่าง ๆ และจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับ

สภาพการปฏิบัติจริง และความคาดหวังในการปฏิบัติของครูใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ส่วนมาก มีระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน มีเพียงส่วนน้อยที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน ซึ่งได้แก่ เรื่อง ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีการเชิญผู้ปกครอง เข้าร่วมประชุมชี้แจง และให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กและอื่น ๆ มีการจัดประชุมครูและผู้ปกครอง เพื่อรายงานความก้าวหน้าและแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ได้รับความสนใจ ร่วมมือและช่วยเหลือจากผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น กิจกรรมทางศาสนาและวันสำคัญ ฯลฯ ให้คำปรึกษาบริการแก่ผู้ปกครองและชุมชนในการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการจัดพิธีการต่าง ๆ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับ เด็กก่อนวัย เรียนของ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามสภาพความเป็นจริงและตามความคาดหวังของครูผู้สอน

3.1 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

โดย เฉลี่ยแล้วครูผู้สอนและครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอนส่วนมากมีความคิด เห็น ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนตามสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่า เฉลี่ย สูงสุดคือ นักเรียนได้รับการฝึกให้มีความสนใจและสังเกตสิ่งต่าง ๆ อย่างชัดเจนถูกต้อง ส่วน ความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูใช้คู่มือครู เพื่อ เป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอน และจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูใหญ่ที่ทำ หน้าที่สอน เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอน และครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอนส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน ซึ่งระดับความคิดเห็น ที่สอดคล้องกัน ได้แก่ เรื่อง สามารถปรับหลักสูตรหรือแนวการจัดการประสมการณ์ให้เหมาะสมกับสภาพ ของโรงเรียน ลักษณะของนักเรียนและสภาพท้องถิ่น ขณะดำเนินการสอน ครูดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง ตลอดจนเวลาและครูใช้ภาษาและคำถาวมเหมาะสมกับเด็กก่อนวัยเรียน ฯลฯ ส่วนระดับความคิดเห็น ที่ไม่สอดคล้องกัน ได้แก่ เรื่อง ครูใช้คู่มือครู เพื่อ เป็นแนวทางในการสอน นักเรียนได้รับการฝึกให้มีความสนใจและสังเกตสิ่งต่าง ๆ อย่างชัดเจนถูกต้องและครูเลือกกิจกรรมที่ใช้สอนได้เหมาะสม กับวัยและความสนใจของนักเรียน ฯลฯ

3.2 ด้านสื่อการเรียนการสอน

โดย เฉลี่ยแล้วครูผู้สอนและครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอนส่วนมากมีความคิด เห็น ด้านสื่อการเรียนการสอนตามสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูดูแล

ความเรียบร้อยของที่เก็บอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ส่วนความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูดูแลความเรียบร้อยของที่เก็บอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน จากการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริง และความคาดหวังในการปฏิบัติของครูผู้สอนและครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน มีเพียงข้อเดียวที่ความคิดเห็นสอดคล้องกัน ซึ่งได้แก่ เรื่อง ครูจัด เอาหนังสือภาพให้นักเรียนดูหรือมีการ เล่านิทานจากหนังสือภาพ

3.3 ด้านการประเมินผล

โดย เฉลี่ยแล้วครูผู้สอนและครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอนส่วนมากมีความคิดเห็นด้านการประเมินผลตามสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ในการประเมินผลการเรียนจะ เน้นให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเองมากกว่า เปรียบ เทียบผู้อื่น ส่วนความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สังเกตและติดตามพฤติกรรมของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน และจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริง และความคาดหวังในการปฏิบัติของครูใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันมีเพียงส่วนน้อยที่ความคิดเห็นสอดคล้อง ซึ่งได้แก่ เรื่อง สังเกตและติดตามพฤติกรรมของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนและใช้ เทคนิคการประเมินผลหลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ และการตรวจผลงานของนักเรียน ฯลฯ

3.4 ด้านการนิเทศการศึกษา

โดย เฉลี่ยแล้วครูผู้สอนและครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอนส่วนมากมีความคิดเห็นด้านการนิเทศการศึกษาตามสภาพการปฏิบัติจริงและตามความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นข้อเดียวกันคือ ครูใหญ่สนใจและเห็นความสำคัญของการนิเทศ มีการตรวจเยี่ยมให้คำแนะนำด้านการสอนอยู่เสมอ และจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริง และความคาดหวังในการปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมีเพียงส่วนน้อยที่ความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน ซึ่งได้แก่ เรื่องครูใหญ่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการสอนในโรงเรียน ครูใหญ่ติดตามผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ครูอย่างสม่ำเสมอ เสนอแนะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูหลังจากสังเกตการสอนแต่ละครั้ง

3.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

โดยเฉลี่ยแล้วครูผู้สอนและครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอนส่วนมากมีความคิดเห็นด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองตามสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาเด็ก สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาเด็ก และจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอนเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริง และความคาดหวังในการปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่มีระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมีเพียงส่วนน้อยที่มีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน ซึ่งได้แก่เรื่อง ผู้ปกครอง ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ให้ความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเพื่ออบรมดูแลนักเรียนให้มีพัฒนาการตามวัย สนับสนุนและติดตามผลการกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน

4. การสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน

4.1 ลักษณะและสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน

จากการที่ผู้วิจัย ไป สังเกตลักษณะและสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนด้วยตนเอง พบว่าโรงเรียนส่วนมากมีเนื้อที่ระหว่าง 6-10 ไร่ น้อยที่สุดมีเนื้อที่ระหว่าง 1-5 ไร่ และส่วนมากมีจำนวนนักเรียนทั้งหมดระหว่าง 71-110 คน สำหรับนักเรียนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนมีจำนวนระหว่าง 11-20 คน รองลงมามีจำนวนนักเรียนระหว่าง 21-30 คน และน้อยที่สุดมีนักเรียน 30 คนขึ้นไป การนับถือศาสนาของนักเรียน พบว่านักเรียนส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม และน้อยที่สุดนับถือศาสนาฮินดูและศาสนาคริสต์ ทางด้านภาษาพูดพบว่า นักเรียนส่วนมากพูดภาษากลาง รองลงมาพูดภาษาใต้ และน้อยที่สุดพูดภาษาเหนือและภาษามลายู ระยะทางระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่วนมาทางไกลกันประมาณ 13 กิโลเมตรขึ้นไป ในด้านสถานที่ตั้งของโรงเรียนพบว่า สถานที่ตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนส่วนมากอยู่ในสภาพภูมิประเทศที่เป็นป่าเขาล้อมรอบ รองลงมาทางคมนาคมไม่สะดวกไม่มีถนนตัดผ่าน และน้อยที่สุดอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ปลอดภัย ใกล้ดินแดนผู้ก่อการร้าย ลักษณะของตัวอาคารเรียนส่วนมากพบว่า มีลักษณะกึ่งถาวร รองลงมาลักษณะตัวอาคารเรียน เป็นแบบถาวร และน้อยที่สุดลักษณะตัวอาคารเรียนเป็นแบบชั่วคราว

สนามของโรงเรียนส่วนมากมีพื้นที่สนามเพียงพอกับจำนวนนักเรียน สำหรับ
 เครื่องเล่นในสนามส่วนมากพบว่า มีเครื่องเล่นในสนาม เช่น ชิงช้า ราวไต่และบ่อทราย และมี
 โรงเรียนเป็นส่วนน้อยที่ไม่มีเครื่องเล่นในสนาม สำหรับที่รับประทานอาหารของนักเรียนพบว่า
 ส่วนมากรับประทานอาหารตามบริเวณโรงเรียน เช่น ใต้ต้นไม้ ระเบียงโรงเรียนและอาคาร
 ชั่วคราว ในเรื่องห้องส้วมพบว่า โรงเรียนส่วนมากมีห้องส้วมและมีโรงเรียนเป็นส่วนน้อยที่ไม่มี
 ห้องส้วม ทางด้านความสะอาดพบว่า โรงเรียนส่วนมากมีห้องส้วมที่สะอาด และมีส่วนน้อยที่มี
 ห้องส้วมที่ไม่สะอาด สำหรับที่ล้างมือและแปรงฟันพบว่า โรงเรียนส่วนมากไม่มีที่สำหรับล้างมือ
 และแปรงฟัน นอกจากนั้นยังพบว่า โรงเรียนส่วนมากมีตู้ใส่ยา มุมพยาบาลหรือห้องพยาบาล
 มีโรงเรียนเป็นส่วนน้อยที่ไม่มี โรงเรียนส่วนมากมีที่เก็บวัสดุและเครื่องใช้ทั้งของครูและนักเรียน
 เช่น วัสดุและเครื่องใช้ในการสอนของครูและเครื่องนอนเด็ก ฯลฯ และส่วนน้อยที่ไม่มีที่เก็บวัสดุ
 และเครื่องใช้ทั้งของครูและนักเรียน การใช้ห้องเรียนส่วนมากใช้ห้องเรียนเพื่อเรียนเพียงอย่างเดียว
 วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างอาคารเรียนของโรงเรียนพบว่า ส่วนมากพื้นอาคารเรียนเป็นปูนซีเมนต์
 หลังคาสังกะสีและฝาห้องเป็นไม้ไผ่ รองลงมาพื้นอาคารเรียนเป็นไม้และปูนซีเมนต์ หลังคาสังกะสี
 และฝาห้องใช้ไม้ท่อน เล็กทำเป็นฝา และน้อยที่สุดโรงเรียนมีพื้นอาคารเรียนเป็นดิน หลังคามุมด้วย
 หญ้าคาและไม่มีฝากันห้อง

4.2 การจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน

จากที่ผู้วิจัยไปสังเกตการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนที่โรงเรียนตำรวจ
 ตระเวนชายแดนด้วยตนเองพบว่า ครูผู้สอนส่วนมากมีวิธีการสอนโดยการเล่น เกม รองลงมาใช้
 วิธีการเล่านิทานหรือเรื่องราวต่าง ๆ และใช้เพลงประกอบการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล
 พัฒนาการของนักเรียน ใช้การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

4.3 บรรยากาศของการเรียนการสอน

จากการที่ผู้วิจัยไปสังเกตบรรยากาศของการเรียนการสอนชั้นเด็กก่อนวัย
 เรียน ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนด้วยตนเอง พบว่า ในชั้นเด็กก่อนวัยเรียนครูผู้สอน
 ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน จะเห็นได้จากภาษาที่ใช้พูด ซึ่งเด็กก่อนวัยเรียนเท่านั้นที่จะได้รับ

อนุญาตให้ใช้ภาษาถิ่นได้ เพื่อการพัฒนาการด้านความ เข้าใจในการรับรู้ นอกจากนั้นในด้านกิจกรรม การ เรียนการสอนนักเรียนส่วนมากมีความสนใจและตั้งใจที่จะมีส่วนร่วม เป็นอย่างดี

4.4 พฤติกรรม การ เรียนการสอนของครูและนักเรียนโดยทั่วไป

จากการที่ผู้วิจัยไปสังเกตบรรยากาศของการ เรียนการสอนของครูและ นักเรียนชั้น เด็กก่อนวัย เรียน ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนด้วยตนเอง พบว่า ครูผู้สอน เน้นการพัฒนาการเรียนรู้อันของเด็กด้วยกิจกรรมการเล่น สำหรับการเล่นนั้นส่วนมากครูผู้สอนจะ พยายามคิดเกมต่าง ๆ ตลอดจนการให้เด็กได้เล่นที่สนาม นอกจากนั้นลักษณะครูผู้สอน เด็กชั้นนี้ เป็นตำรวจ จึงทำให้พฤติกรรม การสอนนั้นแสดงอย่างชัดเจนที่นักเรียนส่วนมากจะต้อง เป็นคนมี ระเบียบวินัย กล้าแสดงออกและมีความตั้งใจเรียน

4.5 การจัดห้อง เรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ เด็ก

จากการที่ผู้วิจัยไปสังเกต เกี่ยวกับการใช้ห้อง เรียนพบว่า โรงเรียน ส่วนมากมีการใช้ห้องเรียนเพื่อเรียนเพียงอย่างเดียว รองลงมาใช้ เป็นห้องเรียนและใช้เป็นที่ รับประทานอาหาร สำหรับการจัดห้องเรียนพบว่า มีโรงเรียน เป็นส่วนน้อยที่มีการจัดห้อง เรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วยการจัดฝ่ายนิเทศที่เป็น เช่นนี้ เนื่องมาจากครูผู้สอนส่วนมากไม่มี ความรู้ในการจัดและตกแต่งห้องเรียน อีกทั้งยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดห้องเรียนอีกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การอภิปรายผล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่และครูผู้สอนชั้น เด็กก่อนวัย เรียนของโรงเรียน คำรวจตระเวนชายแดน เป็นคำรวจตระเวนชายแดน รัชมหาราชในสังกัดกรมคำรวจ ครูผู้สอนชั้น เด็กก่อนวัย เรียนส่วนมากเป็นครูใหญ่เพศชายร้อยละ 69.04 การที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนคำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชายแดนของประเทศ ต่างไกล ความเจริญและไกลการคมนาคม เพื่อให้เยาวชนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ และเยาวชนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารได้รับการศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เฉพาะในพื้นที่ที่หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประถมศึกษาโดยตรงยังไม่ถึง คำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยทั่วราชอาณาจักร ป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ อาชญากรรม การแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษ ดำเนินการทางการข่าว นอกจากนี้คำรวจตระเวนชายแดนยังดำเนินการส่งเสริมระดับการศึกษาอีกด้วย (กองบัญชาการคำรวจตระเวนชายแดน 2525 : คำนำ) ดังนั้นครูคำรวจตระเวนชายแดนจึง เป็นบุคคลที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะทำหน้าที่ดังกล่าว จึงทำให้โรงเรียนคำรวจตระเวนชายแดนมีความขาดแคลนครูผู้สอนในระดับชั้น เด็กก่อนวัย เรียน สำหรับวุฒิการศึกษานั้น พบว่า ครูใหญ่ส่วนมากมีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 30.95 ส่วนครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัย เรียนมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 11.90 แสดงให้เห็นว่าทั้งครูใหญ่และครูผู้สอนไม่ได้ผ่านการศึกษาและการอบรมการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนมาก่อน แต่ผลการวิจัยนี้ยังพบว่า ครูใหญ่และครูผู้สอนมีความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียน โดยการศึกษาด้วยตนเองจาก เอกสารที่ได้รับแจกจากกองบัญชาการคำรวจตระเวนชายแดน คิดเป็นร้อยละ 23.80 และร้อยละ 30.95 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม การมีความรู้วิชาคำรวจและความรู้วิชาสามัญเพียงเท่านี้ย่อมไม่เพียงพอ จึงมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมทักษะในเรื่องการเรียนการสอนโดยได้รับความอนุเคราะห์จากนิสิตปริญญาโท แผนกโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการผลิตอุปกรณ์สอนและมอบให้กับครูใช้สอนแต่ละโรงเรียน ปัจจุบันครูสภาให้โควต้าครูเข้ารับการศึกษาอบรมภาคฤดูร้อน (อ.ศ.ร.) ปีละ 150 ที่นั่ง (กองบัญชาการคำรวจตระเวนชายแดน 2525 : 13)

พ.ศ.2526 ได้จัดอบรมครูคำรวจตระเวนชายแดนโดยกรมการฝึกหัดครูและกรมการปกครอง

มีการดำเนินการต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. 2527 (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 60-62) ปัจจุบันครุตำราวดตระเวนชายแดนยังมีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในโครงการอบรมครูประจำการ (กศ.บป) ที่วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำราวดตระเวนชายแดนตามสภาพความเป็นจริงและตามความคาดหวังของครูใหญ่

2.1 ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน

ในด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนตำราวดตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูใหญ่ที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติ ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน ครูใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดตั้งตู้ใส่ยา มุมพยาบาลหรือห้องพยาบาลไว้สำหรับนักเรียนที่ไม่สบายระหว่างมาโรงเรียน จากผลการวิจัย การมีตู้ยา มุมพยาบาล หรือห้องพยาบาล จะเห็นได้ว่า ร้อยละ 87.50 ของโรงเรียนทั้งหมดจัดตั้งตู้ใส่ยา โดยไม่มีมุมพยาบาล หรือห้องพยาบาลที่ชัดเจน นอกจากนั้นยังพบว่า ตู้ใส่ยาขาดแคลนยาและเครื่องเวชภัณฑ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอุปสรรคบางประการของครูใหญ่ที่ไม่สามารถปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวได้เต็มที่ ดังนั้นครูใหญ่จึงไม่มีเวลาเพียงพอที่จะดำเนินการจัดหา เพราะมีการกิจอื่นที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติที่รับผิดชอบและไม่ได้รับงบประมาณเรื่องยา ตลอดจนสถานที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารตามแนวชายแดนของประเทศและยังห่างไกลการคมนาคมอีกด้วย จึงทำให้ไม่สะดวกในการสั่งการและเดินทางไปรับยาและเครื่องเวชภัณฑ์ให้เพียงพอแก่นักเรียนและประชาชนผู้ยากจนในท้องถิ่น ในเรื่องสถานที่ตั้งของโรงเรียน นับได้ว่าเป็นอุปสรรคหนึ่งในการเดินทาง กล่าวคือจากการศึกษา พบว่า สถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในสภาพภูมิประเทศที่เป็นป่าเขาล้อมรอบ คิดเป็นร้อยละ 55.00 ทางคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีถนนตัดผ่าน คิดเป็นร้อยละ 25.00 อยู่ในสภาพภูมิประเทศที่แห้งแล้งทุรกันดาร คิดเป็นร้อยละ 20.00 และอยู่ในพื้นที่ไม่ปลอดภัย ใกล้ดินแดนผู้ก่อการร้าย คิดเป็นร้อยละ 10.00 จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว มีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกรมการฝึกหัดครู เรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโรงเรียนตำราวดตระเวนชายแดน (กรมการฝึกหัดครู 2527 : 124) เกี่ยวกับปัญหาห้องพยาบาล พบว่า เป็นปัญหาและอุปสรรคหนึ่งของโรงเรียนตำราวดตระเวนชายแดน คือการขาดแคลนยาและไม่มีห้องพยาบาล สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติ

ครูใหญ่มีความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบำรุงรักษา ซ่อมแซมอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียน ให้มีความปลอดภัยอยู่เสมอ อาจเป็นเพราะครูใหญ่ คำนึงถึงความสำคัญที่จะให้โรงเรียนเป็นสถานที่ดึงดูดความสนใจ ให้นักเรียนมีความรักโรงเรียน รู้สึกอบอุ่นมั่นคง และอยากมาโรงเรียน ดังที่กล่าวในกระทรวงศึกษาธิการ (2528 : 2) เกี่ยวกับสถานที่ตั้งซึ่งมีความสอดคล้องกันในเรื่องความปลอดภัยและอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีงาม นอกจากนั้นบริเวณโรงเรียนควรมีพื้นที่เรียบเป็นสนาม มีร่มไม้ใหญ่ ถ้ามีบ่อน้ำหรือสระน้ำอยู่ ภายในจะต้องทำรั้วล้อมให้ปลอดภัย รอบโรงเรียนควรปลูกไม้ดอกไม้ใบให้ร่มรื่นสวยงาม (เบญจมา แสงมะลิ 2528 : 28) ผลการวิจัยด้านตัวอาคารเรียน พบว่า ส่วนมาก เป็นแบบ กึ่งถาวร ร้อยละ 52.50 รองลงมา ร้อยละ 30.00 เป็นแบบถาวร และน้อยที่สุด ร้อยละ 17.50 เป็นแบบชั่วคราว นอกจากนั้นจากการที่ผู้วิจัยไปสังเกตด้วยตนเอง พบว่า ส่วนมาก วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างอาคารเรียน โดยเฉพาะพื้นเป็นปูนซีเมนต์ หลังคาใช้สังกะสีและฝ้าห้อง ใช้ไม้ไผ่ รองลงมาพื้นอาคารเรียนเป็นไม้และปูนซีเมนต์ หลังคาใช้สังกะสีและฝ้าห้องใช้ไม้ ท่อนเล็กทำเป็นฝ้า และมีโรงเรียนน้อยที่สุดที่พื้นอาคารเรียนเป็นดิน หลังคามุงด้วยหญ้าคา ไม่มีฝ้า กันห้อง จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจเป็นผลสำคัญที่ทำให้ครูใหญ่ต้องมีการเตรียมการให้พร้อม เพื่อป้องกันกาเกิดภัยจากธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น वादภัย อุทกภัย เป็นต้น ครูใหญ่จึงมีความคาดหวังในการปฏิบัติในระดับมากที่สุด และจากการศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงาน โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เกี่ยวกับกิจกรรมการสร้าง หรือปรับปรุงอาคารเรียน อาคารประกอบ พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่อง ขาดงบประมาณ เพื่อสนับสนุน และขาดวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้าง (กรมการฝึกหัดครู 2527 : 123) ทั้งนี้ ความคาดหวังดังกล่าวของครูใหญ่จะบรรลุผลสำเร็จได้ คงต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย เป็นต้นว่า ครูผู้สอนในโรงเรียน ผู้ปกครองและหน่วยงานต่าง ๆ ที่สามารถจะให้กำลังสนับสนุน เช่น วัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง และงบประมาณในการจัดซื้อ ฯลฯ

2.2 ด้านการบริหารและการนิเทศการศึกษา

ในด้านการบริหารและการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้น เด็กก่อนวัยเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูใหญ่ที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติ ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่สอดคล้อง ครูใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้คำปรึกษาแก่ครูได้นอกเหนือจากการเรียนการสอน และให้ความสัมพันธ์ใกล้ชิดและอุทิศเวลาให้คำปรึกษาแก่ครู จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของตำราจระเวณชายแดน ไม่ใช่เป็นเพียงผู้บริหารโรงเรียน แต่ยังคงผูกมิตร และเข้าถึงประชาชน อันจะเป็นช่องทางให้ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาความมั่นคงทางชายแดนและภารกิจอื่น ๆ ให้เกิดผลดีอีกด้วย ดังที่ Keith David (1957: 9) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ เป็นกระบวนการจูงใจคนให้ร่วมมือกันทำงานอย่างมีผลและมีประสิทธิภาพโดยความพอใจ นอกจากนั้นการที่ครูใหญ่มนุษยสัมพันธ์ดี มีการให้คำปรึกษาแก่ครู นอกเหนือจากการเรียนการสอน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญประการหนึ่งของผู้นำก็คือ ทักษะในการให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อันเป็นคุณลักษณะที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรทางการศึกษา และปรับปรุงการเรียนการสอนได้ (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528: 19) สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติด้านการบริหารและการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ จากการวิจัยพบว่า ครูใหญ่มีความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เน้นให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแนวทางที่ส่งเสริมประชาธิปไตยและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับบทบาทของครูในการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ของสำนักงานการศึกษาเอกชน (2531. 5-14) กล่าวคือ ครูมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนที่จะช่วย เสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีแก่เด็ก โดยฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตยในความเป็นอิสระเพื่อส่งเสริมบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย และในการที่ประเทศไทยกำลังเร่งพัฒนา กำลังคนที่มีความคิดสร้างสรรค์จึง เป็นสิ่งจำเป็นที่จะก่อให้เกิดความก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจและสังคม และการที่จะให้มีบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น สมาชิกในสังคมต้องได้รับการส่งเสริมคุณลักษณะและสมรรถภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มาตั้งแต่เด็ก โดยเฉพาะเด็กระดับก่อนวัยเรียน และจากผลการวิจัยของ เซาวนา ยุทธสุริยพันธ์ (2514: 12-15) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนโรงเรียนที่มีบรรยากาศแบบเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นโดยไม่เคร่งครัดในระเบียบมากนัก เช่น โรงเรียนสาธิต ปรากฏว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนที่มีบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีแบบแผนเคร่งครัดเช่นโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ ดังนั้นครูใหญ่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแนวทางที่ส่งเสริมประชาธิปไตย และให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ให้มากที่สุด

2.3 ด้านความสัมพันธ์กับครูผู้สอน

ในด้านความสัมพันธ์กับครูผู้สอน ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูใหญ่ที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติ ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ครูใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระตุ้นให้ครูผู้สอนมีความคิดริเริ่มในการทำงาน ซึ่งผลวิจัยนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ เบญจา แสงมลิ (อ้างถึงใน บุญเยี่ยม จิตรคอน 2532: 331-333) ที่ให้ไว้เกี่ยวกับการเตรียมตนเองให้เป็นครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนที่ดี ในข้อที่ให้ครูผู้สอนเป็นนักคิด คือครูผู้สอนต้องพยายามคิดหาทางส่งเสริมเด็ก ได้รับความสนใจ หรือกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ซึ่งหวังผลให้เด็กมีความสามารถพิเศษ ครูต้องเป็นบุคคลที่สามารถร่วมงานกับผู้อื่นในเรื่องการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มแปลก ๆ ใหม่ ๆ บ้างพอสมควร และควรมีวุฒิทางอนุบาลหรือ เคยผ่านการอบรม เกี่ยวกับการสอนหรือดูแลเด็กระดับก่อนวัยเรียน และเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนมีประสิทธิภาพเต็มที่ (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527: 26-27) สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติด้านความสัมพันธ์กับครูผู้สอน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูใหญ่มีความคาดหวังในการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความเป็นกันเองกับครูผู้สอน และสามารถพบได้ทุกเวลาเมื่อมีปัญหา ซึ่งอาจเป็นเพราะ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดน มีความห่างไกลคมนาคมและทุรกันดาร จึงทำให้การปฏิบัติงานของตำรวจตระเวนชายแดนมีความพิเศษต่างไปจากครูผู้สอนในสังกัดอื่น คือมีลักษณะเป็นทั้งทหาร ตำรวจ และพลเรือน คือเมื่อไม่รบก็ต้องปราบปรามอาชญากรรม และในขณะเดียวกันก็ต้องบริการประชาชนได้ (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 2530: 16) ดังนั้น เมื่อครูผู้สอนมีความเสียสละและอุทิศตนปฏิบัติหน้าที่นี้ ครูใหญ่จึงเห็นความสำคัญของครูผู้สอน มีความเป็นกันเองและเป็นที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหา เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของครูให้มีพลังกายและพลังใจที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

2.4 ด้านบริการที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียน

ในด้านบริการที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูใหญ่ที่มีต่อสภาพ

การปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติ ส่วนมากมีระดับความคิด เห็นที่ไม่สอดคล้องกัน ครูใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บริการจัดอาหารเสริม เช่นนมถั่วเหลืองและนมแก่นักเรียน สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติ ครูใหญ่มีความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ได้มีการประกอบอาหาร (อาหารกลางวัน) แก่นักเรียน อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขาดงบประมาณเพื่อมาสนับสนุนในเรื่องการจัดซื้ออาหารสดอาหารแห้ง ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์การจัดอาหารอย่างเพียงพอ และต่อเนื่อง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การบริการจัดอาหารเสริมและอาหารกลางวันต้องหยุดการให้บริการไปบ้าง นอกจากนั้นบางฤดูปลูกพืชไม่ได้ เพราะอากาศแห้งแล้ง ขาดน้ำ มีศัตรูพืชมาก อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนหลายโรงเรียน ได้จัดดำเนินการโดย ให้ผู้ปกครองนักเรียนจัดเวรทำอาหาร และเก็บเงินนักเรียนเป็นรายเดือน ประมาณคนละไม่เกิน 20 บาท วิธีนี้ได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างมาก ซึ่งการให้บริการด้านอาหารนักเรียนนี้ นโยบายหลักของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาใน วัตถุประสงค์ที่กล่าวว่า เพื่อช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัย ตลอดจนโภชนาการที่ถูกต้องให้แก่เด็กก่อนวัยเรียน ดังพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ประสงค์ให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ให้นักเรียนทำการเกษตรและนำผลผลิตนั้นมาประกอบเป็นอาหารกลางวัน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีอาหารกลางวันรับประทาน มีสุขภาพอนามัย และทำให้เกิดคุณภาพที่ดีในการศึกษา อารี วัลยะเสวี (2525: 93) กล่าวว่า การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนเป็นการช่วยชดเชยการขาดสารอาหารในเด็กวัยเรียนวิธีหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะอาหารกลางวันที่ได้รับประทานแม่เพียง 1 มื้อ อย่างน้อยเด็กจะได้สารอาหารถึง 1 ใน 3 ของความต้องการของร่างกายใน 1 วัน และผลการวิจัยของสกอต (Scott 1953: 36) ได้ศึกษาการจัดบริการอาหารกลางวันส่งเสริมโภชนาการของเด็กนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับบริการอาหารกลางวันมีความก้าวหน้าด้านการเรียนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 14 ส่วนโรงเรียนที่ไม่มี การจัดบริการอาหารจะมีความก้าวหน้าทางการเรียนน้อยกว่า รวมทั้งการขาดเรียนก็มีมากกว่าด้วย

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูใหญ่ที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติ ส่วนมากมีระดับความคิด เห็นที่สอดคล้องกัน

ครูใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ได้รับความสนใจ ร่วมมือ และช่วยเหลือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น กิจกรรมทางศาสนาและวันสำคัญ สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติ ครูใหญ่มีความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ให้คำปรึกษาและบริการแก่ผู้ปกครองและชุมชนในการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนจัดพิธีการต่าง ๆ อาจเป็นผลสืบเนื่องจากภารกิจของตำรวจตระเวนชายแดนที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเกือบทุก ๆ อย่างให้แก่ผู้ปกครอง ตลอดจนมีวิธีการผูกมิตรด้วยการพยายามไปพบปะกับพวกเด็ก ๆ หัวหน้าชาวป่าชาวเขาพร้อมกับนำอาหารและเสื้อผ้าไปแจก หากมีคนเจ็บก็ทำการรักษาให้ ขณะเดียวกันก็สอนหนังสือให้แก่เด็ก ๆ เพื่อให้รู้ภาษาไทยจะได้ใช้ติดต่อกันได้สะดวก และเป็นสื่อในการเผยแพร่ความจริง จึงทำให้โรงเรียนได้รับความสนใจ ร่วมมือ และช่วยเหลือจากผู้ปกครองเป็นอันมาก ดังที่ วิจิตรการกลาง (2523: 26) ได้กล่าวถึงการพัฒนาเด็กกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่า การส่งเสริมสนับสนุน หรือเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาพฤติกรรม เพื่อพัฒนาการเด็ก โดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ ในระดับก่อนวัยเรียน นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในอันที่จะทำให้บ้านและโรงเรียนมีความใกล้ชิดกันมากกว่าแต่ก่อน และเป็นการขยายแนวความคิดให้มีการศึกษาพฤติกรรมของเด็ก มีเวลาใกล้ชิดและเอาใจใส่เด็ก ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีครูใหญ่ที่ประสบผลสำเร็จสูงในด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

3. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามสภาพความเป็นจริงและตามความคาดหวังของครูผู้สอน

3.1 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอนที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติ ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ครูผู้สอนและครูใหญ่ที่ทำหน้าที่สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเรียนได้รับการฝึกให้มีความสนใจ และสังเกตสิ่งต่าง ๆ อย่างชัดเจนถูกต้อง อาจเป็นเพราะครูผู้สอน ซึ่งเป็นตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการศึกษาและอบรมด้านการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กก่อนวัยเรียน จึงทำให้ความสนใจที่จะฝึกเด็กในเรื่องดังกล่าวน้อย สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติครูผู้สอนมีความคาดหวังในการปฏิบัติด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูใช้คู่มือครู เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเกตและสอบถาม จะเห็นได้ว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีหลักสูตร และแผนการสอนที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ที่มีใช้เป็นส่วนน้อยนั้น เป็นของ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน แนวทางการจัดประสบการณ์ของ โรงเรียนอนุบาลสามเสน ซึ่งมีเฉพาะโรงเรียนที่เคยไปอบรม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน นอกจากนั้นใช้แผนการสอนวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ พ.ศ. 2521 ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาประยุกต์ในการสอน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูใหญ่ควรหาแนวทางอย่างไรที่จะทำให้ครูได้ใช้คู่มือครู เพื่อ เป็นแนวทางใช้สอนต่อไป

3.2 ด้านสื่อการเรียนการสอน

ในด้านสื่อการเรียนการสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติ ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนความคาดหวังในการปฏิบัติ ครูผู้สอนมีความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในเรื่องเดียวกันคือ ครูผู้สอนดูแลความเรียบร้อยของที่เก็บอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า การมีที่เก็บวัสดุและเครื่องใช้ทั้งของครูผู้สอนและนักเรียน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีที่เก็บวัสดุและเครื่องใช้ด้านการสอนของครูและเครื่องนอนของเด็ก ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 65.00 และไม่มีที่เก็บ คิดเป็นร้อยละ 35.00 อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวจนขาดการเอาใจใส่ หรืออาจเป็นเพราะไม่มีความรู้ด้านสื่อการเรียนการสอนเด็กก่อนวัยเรียนก็เป็นได้ และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองใบ สายพรหมา (2513: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียนชาวเขา ของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขต 5 ปรากฏว่า ขาดแคลนงบประมาณ อาคารเรียนไม่อำนวยความสะดวกที่จะใช้และเก็บรักษาอุปกรณ์การสอน ขาดเครื่องมือและวัสดุสิ้นเปลืองสำหรับการผลิตอุปกรณ์ ตัวครูไม่มีความรู้ความสามารถในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน และยังไม่สามารถผลิตใช้เองได้ อนึ่งในการเรียนการสอนชาวเขาซึ่งพูดภาษาไทยไม่ได้นั้น ครูยืนยันว่า วัสดุอุปกรณ์มีส่วนช่วยการสอนเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์และได้รู้ได้เห็น ได้รับความสนใจให้อยากเรียนและเรียนได้สนุกสนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปกรณ์การสอนวิชา

ภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งต้องการมากเพื่อช่วยให้การเรียน เกิดสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น

3.3 ด้านการประเมินผล

ในด้านการประเมินผลชั้นเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีสภาพการปฏิบัติจริง และความคาดหวังในการปฏิบัติ ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการประเมินผลการเรียนจะเน้นให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง มากกว่าเปรียบเทียบกับผู้อื่น สำหรับการประเมินผลเด็กก่อนวัยเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2522: 1-2) ได้ให้แนวทางการประเมินผลเด็กก่อนวัยเรียนไว้ว่า ไม่ใช่เป็นการวัดเพื่อตัดสินได้หรือตก วิธีการประเมินผลจึงมีวิธีการหลายวิธี ได้แก่การสังเกตพฤติกรรมและจดบันทึก การสนทนาและซักถาม การตรวจผลงานและทดสอบ ซึ่งการเลือกใช้วิธีใดควรคำนึงถึงลักษณะวิชา อายุของเด็ก ตลอดจนความมุ่งหมายของการประเมินผลแต่ละครั้ง และควรทำเป็นรายบุคคลมากกว่ากลุ่มใหญ่ และจากผลการวิจัยเกี่ยวกับวิธีวัดและประเมินผลพัฒนาการของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ ใช้วิธีสังเกตและบันทึกพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 37.50 การตรวจผลงานหรือแบบฝึกหัด คิดเป็นร้อยละ 25.00 และสำรวจแนวโน้มแห่งความสนใจเป็นพิเศษต่อกิจกรรมที่ครูจัดให้มีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.00 ดังนั้นครูผู้สอนต้องใช้วิธีการสอนในรูปกิจกรรมหลาย ๆ วิธี โดยจัดประสบการณ์ให้เด็กได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน และพยายามเปลี่ยนแปลงการประเมินผลการเรียนของเด็กให้เด็กเห็นความก้าวหน้าของตนเอง มากกว่าที่จะไปเปรียบเทียบกับผู้อื่นซึ่งเป็นวิธีประเมินผลแบบเก่า สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติด้านการประเมินผล ครูผู้สอนมีความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สังเกตและติดตามพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องวิธีการประเมินผลเด็กก่อนวัยเรียนของ จันทวรรณ เทวรักษ์ (2527: 142) คือ ในการสังเกต ควรสังเกตเด็กขณะเล่น เรียนและทำงาน โดยสังเกตสม่ำเสมอทั้งรายบุคคลและเป็นหมู่คณะ เพื่อทราบความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการด้านต่าง ๆ เมื่อพบความผิดปกติในตัวเด็ก ครูจะารู้สาเหตุและแก้ปัญหาและควรมีการบันทึกกันสืบทั้งข้อดี

ขอเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กไว้ด้วย ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรให้ความสนใจและมีการติดตามพฤติกรรมเด็กเหล่านี้เช่น เด็กที่ขาดเรียนบ่อย เด็กที่ชอบอยู่ตามลำพัง และเด็กที่พูดจาหยาบคาย เป็นต้น โดยอาจเรียกมาพูดคุย ไปเยี่ยมบ้าน หรือมอบหมายงานให้ทำ เพื่อหาทางแก้ไขให้เด็กได้ปรับตัว มีวุฒิภาวะเหมาะสมและมีความสุขในการเรียน

3.4 ด้านการนิเทศการศึกษา

ในด้านการนิเทศการศึกษาชั้นเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติ ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน ครูใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูใหญ่สนใจและเห็นความสำคัญของการนิเทศ มีการตรวจเยี่ยม ให้คำแนะนำด้านการสอนอยู่เสมอ อาจเป็นเพราะครูใหญ่เป็นครูประจำชั้นใดชั้นหนึ่งในโรงเรียน จึงทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะตรวจเยี่ยมครูทุกชั้นได้ เท่าที่ควรสำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติด้านการนิเทศการสอน ครูผู้สอนมีความคาดหวังในการปฏิบัติในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูใหญ่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการสอนในโรงเรียน ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอน เด็กในระดับก่อนวัยเรียนส่วนมากเป็นครูใหญ่จึงไม่มีเวลาที่จะไปนิเทศ อีกทั้งครูใหญ่มีภาระรับผิดชอบมาก เมื่อเป็นเช่นนี้ควรอย่างยิ่งที่มีการเสริมกำลังครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนให้ครบทุกชั้น เพื่อครูใหญ่จะได้มีเวลาไปทำการนิเทศ

3.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการปฏิบัติจริงและความคาดหวังในการปฏิบัติ ส่วนมากมีระดับความคิดเห็นที่มีความสอดคล้องกัน ครูใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก สำหรับความคาดหวังในการปฏิบัติ ครูผู้สอนมีความคาดหวังในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นข้อเดียวกันคือ ครูให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาเด็ก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อเสนอของไฮม์ส์ (Hymes 1953: 9) ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครูเป็น 2 ประการ คือ

1. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะที่สำคัญของเด็ก
2. สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองและครูในการให้การศึกษาแก่เด็ก

ในการติดต่อกับผู้ปกครอง ครูผู้สอนจึงต้องมีการเตรียมการ โดยหาโอกาสสนทนากับผู้ปกครอง ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการถึงลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและไม่เป็นปัญหาของเด็กขณะอยู่โรงเรียนหรืออยู่บ้าน สำหรับการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ อาจจะเป็นช่วงพบปะกับผู้ปกครองตอนเช้าหรือตอนเย็น เมื่อผู้ปกครองมาส่งและรับนักเรียน ส่วนการพูดคุยอย่างเป็นทางการคือ การจัดประชุมผู้ปกครองเป็นกลุ่มย่อย ๆ อาจทำในช่วงเปิดเทอมแล้วหรือระหว่างเทอมก็ได้ (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528: 7)

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีการดำเนินไปด้วยดี โดยต่างก็ส่งเสริมและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังที่ แฮมมอนด์ (Hammond 1967: 296) เสนอว่า การติดต่อระหว่างครูและผู้ปกครอง ควรทำในรูปของการติดต่อสองทาง จากบ้านถึงโรงเรียนและจากโรงเรียนถึงบ้าน ซึ่งครูควรติดต่อกับผู้ปกครองบ่อย ๆ และผู้ปกครองก็ควรเชิญครูไปที่บ้านอย่าง เป็นกันเอง ทั้งนี้เพื่อจะได้สามารถหาทางที่จะส่งเสริมช่วยเหลือเด็กที่บ้านได้

4. การสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน

4.1 ลักษณะและสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานทั้งของรัฐบาลและเอกชน ทำให้สภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียนมีการพัฒนาดีขึ้น จะเห็นได้จากลักษณะตัวอาคารเรียนเป็นแบบกึ่งถาวร วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างพื้นอาคารเรียน เป็นปูนซีเมนต์ หลังคาสังกะสี ฝาห้องเป็นไม้ไผ่เป็นส่วนใหญ่ มีเครื่องเล่นในสนามและมีที่เก็บวัสดุและเครื่องใช้ทั้งของครูและนักเรียน อย่างไรก็ตาม ในส่วนที่พบว่าโรงเรียนยังมีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ได้แก่ ไม่มีที่ล้างมือและที่แปรงฟัน เครื่องนอนเด็กและสื่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งทั้งนี้ควรต้องได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จัดการศึกษาก่อนวัยเรียน

และนอกจากนั้นทางโรงเรียนอาจจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการสร้าง เครื่องเล่นสำหรับเด็กในสนามเด็กเล่นหรือสิ่งอื่น ๆ ที่ผู้ปกครองสามารถเข้ามาทำประโยชน์ให้กับโรงเรียนได้

4.2 การจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้พยายามจัดการเรียนการสอนเด็กโดยใช้กิจกรรมการสอนที่เหมาะสมกับเด็กและสภาพแวดล้อม เช่น การเล่นเกม เล่านิทานและเรื่องราว และเล่นตามมุมเล่น ฯลฯ แต่ปัญหาและอุปสรรคของครูที่พบ คือส่วนใหญ่โรงเรียนยังไม่มีหลักสูตรและแผนการสอน ตลอดจนแนวการจัดประสบการณ์ที่จะใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก อีกทั้งครูใหญ่และครูมีความต้องการเพิ่มความรู้และประสบการณ์ด้านการสอน การมีสื่อการเรียนการสอนใช้ให้ได้ผล ดังนั้นควรมีการจัดอบรมในเรื่องวิธีสอน และการผลิตสื่อฯ ให้กับครูผู้สอนเด็กในระดับนี้

4.3 บรรยากาศของการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความเข้าใจและสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียน และนักเรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจเรียนมาก แต่ยังพบว่า โรงเรียนจำนวนหนึ่งที่ครูผู้สอนพบปัญหาที่เป็นอุปสรรคหนึ่งในการสอน คือปัญหาด้านภาษา ซึ่งครูผู้สอนต้องใช้เวลาเพื่อให้เด็กพูดภาษากลางและมีความเข้าใจ

4.4 พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนโดยทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนดำเนินไปด้วยดี จะเห็นได้จากครูผู้สอนมีเทคนิควิธีสอนที่สามารถทำให้เด็กรู้เรื่องและเข้าใจ เช่นมีการปรับภาษาพูดโดยอนุญาตให้พูดภาษาถิ่นได้ ใช้วิธีการสอนแบบ เล่นปน เรียนและที่ควรสนับสนุนส่งเสริมในชั้นนี้ที่พบว่า ครูผู้สอนมีความริเริ่มเกี่ยวกับการสอน คือการฝึกให้เด็กพูด

4.5 การจัดห้องเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีการจัดป้ายนิเทศในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน เพื่อเป็นวิธีหนึ่งที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กไม่มากนัก นอกจากนั้นยังไม่มีวิธีการจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ดึงดูดใจให้นักเรียนเท่าที่ควร ดังนั้นควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนดูงานและเยี่ยมชมโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างด้านการเรียนการสอน เด็กก่อนวัยเรียนบ้าง

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บรรลุเป้าหมายและดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ไม่ให้สภาพและปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแก่ผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายดังนี้

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

1. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทุกโรงเรียนควรมีครูที่ผ่านการอบรมวิชาครู จากสถาบันการฝึกหัดครู ระดับใดก็ได้โรงเรียนละ 1 คน
2. ควรวางระเบียบการสอนคัดเลือกครูเข้าทำการสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนให้รัดกุมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านวุฒิ ควรเลือกรับเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาวิชา เอกการอนุบาลศึกษา หรือ เอกประถมศึกษา หรือ ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมในวิชาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนวัยเรียน ซึ่งทั้งนี้ เพื่อให้ได้ครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพสูงด้านวิชาการและวิชาชีพครู โดยตรงอย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน เพื่อเป็นหลักในการสอนให้ได้ผล
3. ควรขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เช่น หน่วยงานราชการที่ผลิตครู กรมอนามัย กรมอาชีวศึกษา ตลอดจนคณะบุคคล ฯลฯ ในด้านงบประมาณสนับสนุน โดยอาจตั้งคณะกรรมการจัดหาทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เงินเดือนครูผู้สอน เครื่องเล่นเด็กในสนาม เครื่องนอนเด็ก สื่อการเรียนการสอน ฯลฯ
4. ควรจัดสัมมนาครูใหญ่เพื่อ เสนอแนะและหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนวัยเรียน และอบรมให้ครูตำรวจตระเวนชายแดนผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ได้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทั้งใน และนอกโรงเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียน วิธีสอน การใช้แผนการผลิตสื่อ รวมทั้งการประเมินผล โดยดำเนินการฝึกอบรมในเชิงปฏิบัติการมากกว่า ทฤษฎี ทุกเรื่องที่อบรมควรให้เห็นตัวอย่างการปฏิบัติหรือการนำไปใช้ เวลาที่ใช้อบรมแต่ละครั้ง ควรให้เหมาะสมกับเนื้อหาและไม่ควรจัดหลายเรื่องในครั้งเดียวกัน

สถาบันการผลิตครู

1. สถาบันการผลิตครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน เช่น วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฯลฯ ควรให้นิสิตนักศึกษามีโอกาสฝึกวิชาชีพภาคปฏิบัติให้มากขึ้นโดย สังเกตการสอน การฝึกงาน และฝึกสอนชั้น เด็กก่อนวัยเรียน

ที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยทางกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนควรจัดเตรียมให้บริการและความปลอดภัยในเรื่องการเดินทางไปยังโรงเรียนและที่พักให้ตามสมควร

2. ควรจัดหรือร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน อย่างน้อยปีละหนึ่ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านเทคนิคการสอน การผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ฯลฯ

ครูใหญ่

1. ควรให้ความสนใจติดตามความก้าวหน้าด้านการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน โดยศึกษาค้นคว้าหรือเข้าร่วมประชุม สัมมนา เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ ลักษณะเนื้อหาวิชาและขอบข่าย ยุทธวิธีการเรียนการสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้ครูใหญ่เข้าใจและเห็นความสำคัญของการศึกษาระดับก่อนวัยเรียน

2. กิจกรรมที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนส่วนมากมีความจำเป็นและมีความต้องการที่ควรพิจารณาดำเนินการเพิ่มมากขึ้นในปีต่อไป คือ เรื่องยาและเครื่องเวชภัณฑ์ บริการจัดอาหาร เสริมและอาหารกลางวัน การดูแลความเรียบร้อยของที่เก็บอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และการตรวจเยี่ยมให้การนิเทศการจัดการเรียนการสอน

3. เพื่อให้การปฏิบัติงานของครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ ผู้บริหารควรให้เสรีภาพทางวิชาการแก่ครูผู้สอน สนับสนุนส่งเสริมให้มีการอภิปราย วิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กและการสอนตามสมควร และในการปกครองบังคับบัญชาควรยึดหลักประชาธิปไตย ให้เสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรมแก่ครูผู้สอนทุกคน แบ่งงานกันทำอย่างเหมาะสม และรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน

4. ถ้ามีการจัดครูเข้าสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ความสนใจ ประสบการณ์และการฝึกฝนอบรมในด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อไม่ให้ครูผู้สอนต้องประสบปัญหาด้านเนื้อหาที่จะนำไปใช้สอน เทคนิคการสอน สื่อการเรียนการสอน ฯลฯ นอกจากนี้ครูใหญ่ควรจะ

จัดปฐมนิเทศครูผู้สอนที่บรรจุใหม่

ส่งครูผู้สอนไปอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี

จัดทำตำรา เอกสารอ้างอิงเชิงหลักสูตร แนวการจัดประสบการณ์แก่ผู้สอนและ
ที่เกี่ยวข้องกับเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อใช้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ

ส่งเสริมให้ครูผู้สอนศึกษาค้นคว้าและเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

สนับสนุนให้มีการจัดนิเทศการสอนในระดับชั้น เด็กก่อนวัยเรียน

จัดสรรงบประมาณให้ระดับชั้น เด็กก่อนวัยเรียน ให้เพียงพอ

5. ควรจะเห็นความสำคัญของครูผู้สอนชั้น เด็กก่อนวัยเรียน เท่า เทียบกับครูผู้สอนชั้น
อื่น ๆ ในโรงเรียนโดยการสร้างขวัญ กำลังใจ แรงจูงใจในการทำงาน ให้ความสนใจด้าน
สวัสดิภาพและสวัสดิการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของครูผู้สอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. ควรมีการจัดประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่การปฏิบัติงานด้านการศึกษาในโรงเรียน
ตำรวจตระเวนชายแดนแก่ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการ
สนับสนุนและให้ความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษากิจการการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์ เด็กก่อนวัยเรียน
ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
2. ควรมีการศึกษาสมรรถภาพของครูตำรวจตระเวนชายแดน
3. ควรมีการเสนอแนะรูปแบบการจัดสภาพห้องเรียน สำหรับ เด็กก่อนวัยเรียนของ
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
4. ควรมีการนำเสนอรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนชั้น เด็กก่อนวัยเรียน
ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนในการนำไปปฏิบัติต่อไป